



Ikz

Khavar Fahlstedt, Kim.

Oland. Sveriges glömda Hollywoodstjärna. Appell förlag. 416 s. Ill. Litt. Reg. Inbunden.

Publiceras i BTJ-häftet nr 23, 2024.

Lektor Olof Eliasson

Recension

Föreliggande biografi är resultatet av författaren och filmhistorikern Kim Khavar Fahlstedts mångåriga forskningsprojekt om Amerikaemigranten Warner Oland (1879–1938). Oland, eller Werner Ölund som han hette i Sverige, emigrerade som trettonåring tillsammans med familjen, slog sig i unga år in inom teatern och sedan filmen där han återkommande fick gestalta skurkaktiga typer av ofta asiatiskt ursprung, för att till slut bli stjärna i Hollywood, mest känd som kinesiska detektiven Charlie Chan. Få är det idag som känner till Oland och i den svenska filmhistorieskrivningen är han nästan helt förbisedd. Att vi nu får en biografi om en av våra stora filmstjärnor är därför i sig en stor förtjänst. Det är samtidigt en språkligt och innehållsmässigt tillgänglig bok, tydlig och välskriven, med brett tilltal om ett fascinerande levnadsöde. Gedigen forskning i arkiven ligger bakom med djupdykningar i skvaller-, dags- och branschpress. Slutsatserna är välavvägda och anknyter effektivt till filmvetenskaplig teoribildning och historieskrivning. För liksom i de bästa av biografier vävs personberättelsen samman med en bredare historia. I detta fall följer vi Oland genom filmhistoriens tidiga år, vidare till nyetablerade Hollywood och senare ljudfilmens genombrott. Samtidigt placerar författaren honom i en kontext genom att ge perspektiv på karaktärsskådespeleriet, stjärnsystemets uppkomst och västvärldens stereotypiserande nidsbilder av asiater.

Helhetsbetyg: 4.

Vi förbehåller oss rätten att vid behov korrigera recensionstexten.

Skalan för helhetsbetygen är femgradig enligt följande:

- 5 – Brilljant**
- 4 – Mycket bra**
- 3 – Bra**
- 2 – Ordinär**
- 1 – Undermålig**

Vid citat ska lektörens namn samt BTJ-häftet anges. Citatet får inte omfatta hela recensionen och inte heller ge en missvisande bild av recensionen. Vid tveksamheter beträffande rätten att citera kontakta vänligen BTJ.

Vänliga hälsningar
BTJ